

Školní vzdělávací program

DEVĚTSIL

aneb

TVOŘIVÁ PŘÁTELSTVÍ

Zpracovala:

Mgr. Jarmila Prášková, ředitelka

Katolického domova studujících – domova mládeže a školní jídelny

Černá 14, 110 00 Praha 1

Praha 2013

Aktualizovala:

Mgr. Petra Kleinwächterová a pedagogický kol.

Katolického domova studujících – domova mládeže a školní jídelny

Praha říjen 2018

Obsah

Obsah.....	2
Úvod	4
Prolog.....	4
1. Identifikační údaje	5
2. Charakteristika školského zařízení ²	5
2.1 Historie domu	5
2.2 Poslání domu	6
2.3 Popis složení studentek	6
2.4 Popis materiálních podmínek	6
2.5 Popis personálních podmínek.....	7
2.6 Popis ekonomických podmínek	7
2.7 Popis podmínek bezpečnosti práce a ochrany zdraví	8
2.8 Podmínky pro vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami.....	8
2.9 Spolupráce s rodiči, školami a jinými subjekty	8
3. Charakteristika ŠVP.....	9
3.1 Historie ⁷	9
3.2 Idea	9
3.3 Cíle výchovně - vzdělávací činnosti ⁹	11
3.4 Stručná charakteristika ŠVP ¹²	12
3.5 Výchovné a organizační rozdělení ¹⁶	12
3.6 Délka a časový plán ¹⁹	13
4. Dílčí cíle, klíčové kompetence a strategie výchovy	13
4.1 Kompetence ke zrání ve vztahu k vlastní osobě	13
4.1.1 Osobnost.....	13
4.1.1 Sebevzdělávání	14
4.1.1 Volný čas.....	14
4.2 Kompetence ke zrání ve vztahu k druhým.....	15
4.2.1 Komunikace	15
4.2.2 Sociální.....	15
4.2.3 Řešení problémů.....	15
4.3 Kompetence ke zrání ve vztahu k hodnotám	16

4.3.1	Občanské a pracovní.....	16
4.3.2	Kulturní	16
4.3.3	Duchovní.....	16
5.	Prostředky	17
•	Odpočinek ³²	20
5.2.2	Aktivity ³⁴	21
6.	Hodnocení	21
6.1	Vnější hodnocení	21
6.2	Autoevaluace (sebehodnocení)	21
6.2.1	Hodnocení pedagogů.....	21
6.2.2	Hodnocení provozu a zázemí.....	21
6.2.3	Hodnocení činnosti	22
6.3	Metody a nástroje hodnocení	22
6.4	Výsledky hodnocení.....	22
	Závěr	23
	Seznam literatury	24
	Monografie	24
	Elektronické zdroje	24
	Zákonné normy.....	24
	Seznam příloh.....	24

Úvod

Jako domov mládeže nenabízíme konkrétní vzdělání, obor studia. Mladí lidé, kteří k nám přichází, byli přijati na střední školu a studium je jejich hlavním důvodem pobytu u nás. Naším cílem je tedy podporovat je v přípravě do školy a ve vlastním studiu.

Nicméně si klademe za cíl ještě něco víc. Chceme je doprovázet na jejich cestě životem v období, které je tak křehké a tak důležité pro utváření osobnosti. Ruku v ruce s Exupéryem, za doprovodu respektující komunikace a ve stopách Děvětsilu máme to privilegium být přítomni chvílím, kdy se z „housenky rodí motýl“, kdy se postupně z „mladého člověka“ stává zodpovědná osobnost, kdy se stává sebou samým.

Prolog

„Přikázal jsem proto povolat vychovatele a řekl jim:

„Vaším úkolem není zabíjet v lidských mláďatech člověka, ani dělat z nich mravence, kteří mají žít v mraveništi. Nepovažuji za důležité, bude-li člověk více nebo méně uspokojen. Důležité je, bude-li více nebo méně člověkem. První pro mne není otázka, bude-li člověk nebo nebude šťasten. A nejsou pro mě důležitá tučná břicha lenivců, kteří jsou jako dobytek ve chlévě.

- *Nebudete je přecpávat prázdnými formulkami, nýbrž obrazy, které jsou nositeli struktur.*
- *Nebudete je sytit především mrtvými znalostmi. Ale ukujete jim **styl, aby mohli věci uchopit.***
- *Nebudete jejich způsobilost posuzovat podle schopností, které snad projeví v tom či onom směru. Neboť nejdále dojde a nejúspěšnější bude ten, kdo nejvíc zápasil sám se sebou. Budete proto přihlížet především k lásce.*
- *Nebudete zdůrazňovat užitek. Ale **lidskou tvorbu**, aby určitý člověk hobloval své prkno poctivě a věrně, a on je pak ohobluje lépe.*
- *Budete učit úctě, neboť ironie je věcí darmochleba a znamená, že byly zapomenuty tváře.*
- *Budete bojovat proti poutům, které člověka svazují s hmotnými statky.*
- *Budete vytvářet z lidského mláďete člověka, a to tak, že je budete učit především směně, neboť kde není směny, zbývá jen zkornatění.*
- *Budete učit rozjímání a modlitbě, neboť jimi se duše stává širší. A lásce. Neboť co může nahradit lásku? A sebeláska je okap lásky.*

- *Trestat budete především lež, také udavačství, i když to obojí může být člověku prospěšné a obci zdánlivě také. Ale **silní se rodí pouze z věrnosti**. A není možné být věrný na jedné straně a na druhé ne. Věrný člověk je věrný vždycky. A není věrný ten, kdo dokáže zradit druhá, s nímž pracuje. Já potřebuji silné město a nehodlám opřít jeho sílu o lidskou hnilobu.*
- *Budete učit smyslu pro dokonalost, neboť každé dílo je putováním k Bohu a dokončeno může být až smrtí.*
- *Nebudete ve svém učení klást na první místo milosrdenství či odpuštění. To obojí by totiž mohlo být špatně pochopeno a stát se pouhou měkkostí před urážkou a vředem.*
- *Nýbrž budete **učit nádherné spolupráci všech skrze všechny a skrze jednoho každého*** ¹

1. Identifikační údaje

Předkladatel:

Katolický domov studujících – domov mládeže a školní jídelna, školská právnická osoba
Černá 1610/14, 110 00 Praha 1

Zřizovatel KDS: Česká kongregace sester dominikánek

Sídlo: Veveří 469/27, 602 00 Brno

IČO: 43001106

ředitel: Mgr. Petra Kleinwächterová

Kontakty:

tel.: 224 934 496

e-mail: info@kds.op.cz

Platnost dokumentu od 1. října 2018

Příloha: Školní vzdělávací program – Časově tematický plán školského zařízení KDS – DM a ŠJ

2. Charakteristika školského zařízení²

2.1 Historie domu

Dům v ulici Černá č. p. 14 slouží dětem a mladým lidem více než sto let. Prvních padesát let byl domovem pro sirotky, o které se staraly sestry dominikánky. Pak zde byl zřízen domov mládeže pro studenty středních škol, o který se staral stát. V devadesátých letech 20. století byl dům vrácen sestrám dominikánkám, které na činnost domova mládeže navázaly. Katolický domov studujících fungoval jako církevní školské zařízení s právní subjektivitou, zřízen Českou kongregací sester

¹ SAINT-EXUPÉRY, A. de: *Citadela*. Vyšehrad, Praha, 2000. ISBN 80-7021-435-X (váz), str. 69-70 in Slavíková, V.: *Školní vzdělávací program*.

² Srov.: Slavíková, V.: *Školní vzdělávací program*. Kap.: 2.

dominikánek³. Do sítě škol, předškolních a školských zařízení MŠMT ČR byl zařazen k 1. 11. 1991, opakovaně k 1. 9. 1996 a k 1. 9. 1999.

Ve smyslu školského zákona č. 561/2004 Sb. došlo k transformaci právní formy zařízení na školskou právnickou osobu⁴. Název byl změněn na Katolický domov studujících – domov mládeže a školní jídelna (dále jen KDS, DM nebo domov).

2.2 Poslání domu

Domov poskytuje neplnoletým a plnoletým žákyním středních škol a studentkám vyšších odborných škol (dále jen studentky) ubytování, stravování a vzdělávací služby navazující na vlastní činnost škol a vede své svěřence k plnohodnotnému využívání volného času.

Posláním domova je vytvářet vhodné podmínky pro řádné studium, k osvojování duchovních a morálních hodnot, k úctě ke každému člověku, a tak pozitivně přispívat k lidskému zrání ubytovaných studentek. Vzdělávání se uskutečňuje podle místního školního vzdělávacího programu, který staví na Výchovné koncepci KDS⁵ a na možnostech aktuální volnočasové nabídky.

2.3 Popis složení studentek

Kapacita domova čítá 83 lůžek. Studentky jsou téměř z celé České republiky, převážně ze Středočeského kraje. Většina z nich je ze středních škol studijního zaměření (technického, sociálního, humanitního) nebo z uměleckých středních škol a konzervatoří. Několik studentek navštěvuje VOŠ.

2.4 Popis materiálních podmínek

Zařízení se nachází v centru Prahy 1 ve dvou vnitřně propojených budovách cca 100 let starých, po generální rekonstrukci v roce 1991. Kapacita je pro ubytování 83 míst, pro stravování 130 klientů.

Ubytováním studentkám je k dispozici:

- 22 dvou až čtyřlůžkových pokojů (jeden je pětílůžkový) s vlastní koupelnou;
- 3 dvou a třílůžkové pokoje s vlastním kompletním sociálním zařízením;
- kaple;
- průběžně aktualizovaná knihovna/studovna s knihovnickým programem Evergreen;
- celkem 3 počítače s pevným připojením na internet, WiFi v celém domě;
- v “klubovně” je k dispozici TV s videem a DVD přehrávačem, na vychovatelně pak DVD-téka;
- křesílková zákoutí;
- kuchyň a jídelna;
- tři kuchyňské koutky s mikrovlnnou troubou, varnou konvicí, vařičem, lednicí;

³ V souladu s § 12 zákona č. 564/1990 Sb. o státní správě a samosprávě ve školství, s § 22 zákona č. 395/1991 Sb. o předškolních zařízeních a školských zařízeních a se zákonem č. 3/2002 Sb. o svobodě náboženského vyznání a postavení církví a náboženských společností.

⁴ Zápis do rejstříku školských právnických osob byl proveden 17. 6. 2006.

⁵ Srov. SLAVÍKOVÁ, V.: *Výchovná koncepce KDS* (závěrečná práce ČŽV FF UK). Vlastní náklad, Praha, 2002.

- nádoby na tříděný odpad, gastroodpad a suché pečivo;
- keramická dílna s vypalovací pecí;
- stolní fotbal;
- pianino, elektrický klavír, kytara, flétny, africký buben;
- malý dvůr se zelení a zahradním posezením;
- malá tělocvičná prostora se zrcadly, posilovací trenažéry, boxovací pytel.

Studentky mohou využívat také možnosti reprografických služeb (multifunkční kopírovací stroj, kroužková vazba, řezačka, laminování).

V nabídce pro studentky jsou doplňující vzdělávací služby **podle aktuálních možností vychovatelek** – asistence při přípravě do školy, (doučování celé řady předmětů od českého jazyka až po předměty technické) a příležitostná zájmová výuka cizích jazyků (podle možností a aktuální nabídky). V neposlední řadě vychovatelky zprostředkovávají pomoc s přípravou do školy studentkami z vyšších ročníků.

Na výzdobě společných prostor domova se podílejí též studentky samy. V minulosti se podařilo v rámci grantového projektu Barevné dlaně vyzdobit prostory KDS originálním způsobem: studentky vytvořily malířskou výzdobu chodeb. O pět let později pak v rámci grantového projektu Kudrnaté prsty malovaly Domovní znamení na vstupní dveře pokojů. Na chodbách visí malby a kresby z tvorby děvčat nejen uměleckých oborů.

V jídelně KDS vznikla Minigalerie Bílá na Černé, kde mohou děvčata vystavovat fotografie, malby, kresby, ale i literární díla.

2.5 Popis personálních podmínek

Chod KDS zajišťují společně pedagogičtí a nepedagogičtí zaměstnanci. Pedagogický personál tvoří výhradně ženy – řádové sestry a civilní vychovatelky s odbornou kvalifikací.⁶ Patří mezi ně ředitel, tři kmenové vychovatelky (tři plné úvazky), z nichž jedna je vedoucí vychovatelny. Pravidelně se scházejí na pedagogických poradách a podle možností se dále vzdělávají v externích kurzech.

Pro odborné aktivity jsou zaměstnání také externí pedagogové (podle možností a aktuální nabídky např. kroužek keramiky nebo anglického jazyka), nebo odborní zaměstnanci (podle možností a aktuální nabídky např. vaření, Toulky Prahou). Nicméně na výchovném procesu se podílí každý zaměstnanec KDS přinejmenším svým vlastním příkladem.

2.6 Popis ekonomických podmínek

Provoz domova je z větší části hrazen provozní dotací přidělenou MŠMT ČR a zčásti poplatky ubytovaných. Zřizovatel se stará o budovu a do jisté míry i o běžnou údržbu. Domov se snaží hledat a zpracovávat projekty v rámci vyhlášených grantových řízení především pro zajištění volnočasových programů.

⁶ Podle zákona č. 563/2004 Sb. o pedagogických pracovnících.

Sponzorské dary jsou zatím pro provoz domova minoritní, bývají určené do sociálního nebo investičního fondu či na běžný provoz domova. Část finančních prostředků domov získává z doplňkové činnosti – provoz Hostelů KDS, prodej keramiky apod.

2.7 Popis podmínek bezpečnosti práce a ochrany zdraví

Tato oblast je v KDS zpracována odbornou firmou. Studentky jsou prokazatelně proškoleny pravidelně na začátku školního roku školního roku, dále pak vždy při činnostech, kde je zvýšené riziko poškození zdraví. Na jednotlivých zájmových pracovištích jsou umístěny příslušné provozní řady. Jednou ročně je povinně pro studentky 1. ročníků (pro ostatní doporučeno) setkání s policistou ČR, který studentky seznamuje s bezpečným chováním, prevencí drog a nežádoucím chováním.

2.8 Podmínky pro vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami

Přístup a program výchovné koncepce staví na individuálních potřebách studentek a jejich osobním vedení. Dokáže se přizpůsobit studentkám nadprůměrně nadaným. Mají možnost formovat svoji osobnost zapojením se do většího okruhu nabízených aktivit. Studentkám, které mají potřebu specifické pomoci, nabízí individuální péči vychovatelů (např. pomoc s přípravou do školy, doučování) nebo zprostředkování kontaktu na jiné subjekty (např. pedagogicko-psychologickou poradnou).

2.9 Spolupráce s rodiči, školami a jinými subjekty

Spolupráce s rodiči neproletých studentek je považována za velmi důležitou, a to na rovině pedagogické, sociální i psychologické. Pravidelný kontakt s rodiči neproletých studentek je zajištěn prostřednictvím Vycházkových knížek, dále je zde možnost telefonického či elektronického kontaktu nebo osobního setkání.

Spolupráce se školami je možná, pokud souhlasí zákonný zástupce. Studentky jsou povinny předložit své školní výsledky (na konci každého čtvrtletí) patrové vychovatelce. Na základě výsledků se domlouvá konkrétní pomoc, dohled a spolupráce s rodiči či se školou. Vychovatelky se s učiteli setkávají i osobně, ojedinele se též účastní rodičovské schůzky (na přání studentek či rodičů).

Udržíme také kontakt s dalšími domovy mládeže – DM Petrinum Brno, KDM Praha, DM Karlín, čerpáme navzájem ze svých zkušeností, zveme studentky na společné akce.

V rámci spolupráce s DM Petrinum máme zajištěné preventivní programy pro studentky na různá témata, např. vztahy mezi mužem a ženou, víry, internet apod.

Spolupracujeme se školou JABOK, konkrétně s knihovnou školy, která nám technicky zajišťuje knihovnický systém Evergreen v naší knihovně KDS. Studentky mají možnost se účastnit vernisáží a dalších programů, které knihovna Jabok nabízí.

Duchovně přínosnou pro KDS je fungující spolupráce s okolními farnostmi, aktuálně s farností sv. Jiljí, odkud do KDS pravidelně dochází kněz, který je k dispozici studentkám při slavení katolických svátostí a k duchovním rozhovorům a diskuzním večerům na témata, která si děvčata navrhnou samy.

Zároveň nabízí možnost účastnit se studentských večerů u dominikánů, kde se mohou prohlubovat v duchovní životě. Farnost Panny Marie Sněžné nabízí možnost přípravy ke svátostem.

Neméně významnou je spolupráce s Křesťanskou pedagogicko- psychologickou poradnou při řešení konkrétním problému. Při řešení rodinných a existenciálních problémů děvčat spolupracujeme s občanským sdružením Anima, kde mohou děvčata navštěvovat skupinu pro mladistvé a řešit zde své otázky a problem. Využíváme také nabídky a možností krizového centra RIAPS.

Spolupráce KDS s dalšími organizacemi je různorodá. Vychází především z možností, které se v centru hlavního města Prahy nabízejí pro podporu činnosti našeho domova. Jsou to především programy kulturních institucí (kam chodíme na výstavy, koncerty, představení, ...) a sportovních organizací, kam studentky pravidelně chodí cvičit či plavat. Využíváme nabídky kulturních programů v rámci Večerů u kapucínů na Hradčanech. Dále spolupracujeme s humanitárními organizacemi, k nimž se připojujeme jako dobrovolníci nebo zveme jejich zástupce na besedy o problémech dnešního světa (např. Charita, Misionářky Lásky - sestry Matky Terezy, Jeden svět, ADRA, Prolife).

3. Charakteristika ŠVP

3.1 Historie⁷

Název místního ŠVP – **Devětsil** byl použit podle jména svazu umělecké kultury 20. století zaměřujícího se jak na poetismus, tak na další příbuzné umělecké směry. Spolek Devětsil se začal setkávat právě v domě na Černé č. p. 14. Tento dům tenkrát patřil právě rodině Karla Teigeho a dnes zde sídlí KDS. Ke skupině studentů gymnázia z nedaleké Křemencovy ulice se připojili literáti a umělci, jako jsou Karel Teige, Jiří Wolker. Pořádali debaty s Jaroslavem Seifertem, Konstantinem Bieblem, Vladislavem Vančurou, Vítězslavem Nezvalem, ale i s malíři Adolfem Hoffmeisterem, Toyen a architektky Josefem Havlíčkem nebo Jaromírem Krejcarem a dalšími umělci té doby.

Vytvářeli zde nový kulturní směr a přátelství.... Na myšlence Devětsilu 20. století chce stavět Devětsil v 21. století. Scházející se studentky v domě na ulici Černá 14 rovněž debatují o světě, problémech dnešní doby, nacházejí vlastní nový styl a smysl svého života a vytvářejí tvořivá přátelství.

3.2 Idea

„Jdi se podívat ještě jednou na růže. Pochopíš, že ta tvá je jediná na světě. Přijdeš mi dát sbohem a já ti dám dárek - tajemství.“

Malý princ odběhl podívat se znovu na růže.

„Vy se mé růži vůbec nepodobáte, vy ještě nic nejste,“ řekl jim. „Nikdo si vás nechočil a vy jste si nikoho nechočily. Jste takové, jako byla má liška. Byla to jen liška podobná statisícům jiných lišek. Ale stala se z ní má přítelkyně a teď je pro mě jediná na světě.“

A růže byly celé zaražené.

⁷ Srov.: Slavíková, V.: *Školní vzdělávací program*. Kap.: 2.1.

„Jste krásné, ale jste prázdné,“ pokračoval. „Není možné pro vás umřít. Pravda, o mé růži by si obyčejný chodec myslel, že se vám podobá. Ale ona jediná je důležitější než vy všechny, protože právě ji jsem zaléval. Protože ji jsem dával pod poklop. Protože ji jsem chránil zástěnou. Protože jí jsem pozabíjel housenky (kromě dvou nebo tří, z kterých budou motýli). Protože právě ji jsem poslouchal, jak naříkala nebo se chlubila nebo dokonce někdy mlčela. Protože je to má růže.“

„Sbohem...“ řekl.

„Sbohem,“ řekla liška. „Tady je to mé tajemství, úplně prostinké: správně vidíme jen srdcem. Co je důležité, je očím neviditelné.“

„Co je důležité, je očím neviditelné,“ opakoval malý princ, aby si to zapamatoval.

„A pro ten čas, který jsi své růži věnoval, je ta tvá růže tak důležitá.“

„A pro ten čas, který jsi své růži věnoval...“ řekl malý princ, aby si to zapamatoval.

„Lidé zapomněli na tuto pravdu,“ řekla liška. „Ale ty na ni nesmíš zapomenout. Stáváš se navždy zodpovědným za to, cos k sobě připoutal. Jsi zodpovědný za svou růži...“

„Jsem zodpovědný za svou růži...“ opakoval malý princ, aby si to zapamatoval.⁸

3.3 Cíle výchovně - vzdělávací činnosti⁹

„...život je proměna a praskot uvnitř cedru a bolestivý přerod.“¹⁰

Životní cesta každého mladého člověka je růstem v postupném osamostatňování se. Mladí se tím dostávají do situací, kdy si již sami budují a udržují svůj svět vztahů, a právě v něm prožívají svůj podíl svobody a zodpovědnosti. (Ono „Jsi navždy zodpovědný za to, co jsi k sobě připoutal.“... „Jsem zodpovědný za svou květinu.“¹¹) Skrze doprovázení a vedení na cestě osobního růstu a zrání chceme svěřené studentky vychovávat **k vnitřně svobodnému, aktivnímu a zodpovědnému přístupu k životu**. Praktickou výchovu k takovému přístupu k životu vidíme v rozvíjení následujících klíčových kompetencí:

- **zrání ve vztahu k vlastní osobě;**
- **zrání ve vztahu k druhým;**
- **zrání ve vztahu k hodnotám.**

Tyto klíčové kompetence jsou rozvinuty v ŠVP, a sice každá ve třech základních bodech. Dohromady se tedy dostáváme k devíti základním dovednostem, k devíti různým silám do života – „**Devětsilu**“, které působí společně, vzájemně se prolínají, doplňují a podílejí se na vývoji jednotlivce, na jeho růstu a dozrávání v hodnotnou osobnost.

Teorie výchovy jasně hovoří o tom, že základní podmínka účinnosti jakéhokoliv výchovného působení je ochota vychovávaného akceptovat pedagogické vlivy, interiorizovat je – osvojit si je a zvnitřnit.

⁸ SAINT-EXUPÉRY, A. de: *Malý princ*. Albatros, Praha, 1977, str. 78-80 in Slavíková, V.: *Školní vzdělávací program*. Kap.: 3.2.

⁹ Srov.: Slavíková, V.: *Školní vzdělávací program*. Kap.: 3.2.

¹⁰ SAINT-EXUPÉRY, A. de: *Citadela*. Vyšehrad, Praha, 2000, ISBN 80-7021-435-X (váz), str. 74.

¹¹ Viz kapitola 3.2.

K tomu je třeba osobní zkušenost s vlastními činy, nejenom slova. Studentky, které stráví v našem domově alespoň nějaký čas a nechají se ovlivnit výchovou, by měly odcházet s praktickými zkušenostmi své prožité zodpovědnosti.

3.4 Stručná charakteristika ŠVP¹²

„Není naděje pro kámen, být něčím jiným než kamenem. Ale spoluprací se seskupí a stane se chrámem.“¹³

Myšlenkově ŠVP vychází z **přátelské tvořivosti**. Vyrůstá z přátelských vztahů aktivně a tvořivě prožívaných. „Je potřeba v přátelské a partnerské atmosféře vychovávat osobnosti s vlastním názorem, s odpovědností za sebe i za druhé, probouzet v lidech touhu po poznání, po dávání, po realizaci snů a ideálů.“¹⁴ „Láska vždy stojí před tím druhým v tvůrčím očekávání.“¹⁵

3.5 Výchovné a organizační rozdělení¹⁶

„Společenství je prostředí, které formuje naše náhledy na svět a utváří naši osobnost. V dospívání je pro mladé lidi společenství nebo parta důležitou etapou jejich rozvoje. Skrze ně demonstrují své společenské zařazení, svůj názor na svět, své já, potřebují „někam patřit“.“¹⁷

Snahou všech zaměstnanců KDS je vytvořit domácí a přátelské prostředí společné pro všechny, kteří v domě jsou. Nebýt pouhou masou lidí pobývajících na jednom místě. Vlastní výchovná činnost DM sjednocuje studentky v „jednu výchovnou skupinu“ díky komunitnímu stylu práce pedagogických pracovníků, který vychází ze schválené Výchovné koncepce KDS¹⁸. K propojení vztahů děvčat slouží také patrové schůzky nebo informační schůzka pro studentky prvních ročníků, kde se nejen dovídají důležité informace k chodu domova, ale také k vzájemnému seznámení napříč domem i růzností škol.

Pro přehlednější organizaci tvoří jednotlivá ubytovací patra domu **formální skupiny**. Studentky však mají možnost volby s kým a kde chtějí být v domě ubytovány a vedení domova se snaží tuto volbu zohledňovat. Každá formální skupina má přidělenou svou kmenovou vychovatelku.

S ohledem na výchovný cíl mají u pedagogických pracovníků podporu spontánně vznikající **neformální skupiny**. Takové výchovné skupiny vznikají na základě individuálních potřeb studentek - podle výběru z nabídky volnočasových kroužků a aktivit otevřených pro všechny studentky, podle volby studentky, se kterým z vychovatelů se chce poradit, sdílet, řešit problémy apod. Zároveň mohou studentky využít Schránky důvěry a požádat o pomoc, o modlitbu, sdílet anonymně postřehy ke společnému životu v domě.

¹² Slavíková, V.: *Školní vzdělávací program*. Kap.: 3.3.

¹³ Viz SAINT-EXUPÉRY, A. de: *Citadela*. Vyšehrad, Praha, 2000, str. 146.

¹⁴ Srov. HŘEBAČKOVÁ OP, H.: *Stručný nástin působení sester dominikánek ve školství (závěrečná práce PedF UP)*. Vlastní náklad, Olomouc, 1993.

¹⁵ Srov. AMBROS, P.: *Perspektivy a východiska pastorační činnosti církve, modlitba a evangelizace*. (studijní texty centra Aletti). Velehrad, 2000, str. 32-35.

¹⁶ Slavíková, V.: *Školní vzdělávací program*. Kap.: 4.1.

¹⁷ Srov. LOKVENCOVÁ, M.: *Evangelizace (závěrečná práce)*. Vlastní náklad, Praha, 2002, str. 25.

¹⁸ Srov. SLAVÍKOVÁ, V.: *Výchovná koncepce KDS (závěrečná práce ČŽV FF UK)*. Vlastní náklad, Praha, 2002.

3.6 Délka a časový plán¹⁹

Studentky jsou do KDS přijímány na jeden školní rok. Mohou a nemusí podat přihlášku k ubytování i po dobu dalších let svého studia na střední, eventuálně vyšší odborné škole. Délka výchovně - vzdělávacího působení KDS na jednotlivé studentky je shodná s délkou jejich pobytu v domově.

Časový plán vyplývá z charakteru aktivit, které jsou:

- spontánní – podle aktuálního zájmu studentek a vychovatelů;
- příležitostné – jednorázové aktivity;
- pravidelné – většinou jednoleté, méně často víceleté cykly podle konkrétního obsazení.

4. Dílčí cíle, klíčové kompetence a strategie výchovy

„Byla různá bytí a byla věrnost. Věrností nazývám pouto k určitému bytí, jakým může být mlýn, říše, chrám či zahrada, neboť i takový člověk je velký, který je věrný zahradě.“²⁰

4.1 Kompetence ke zrání ve vztahu k vlastní osobě

4.1.1 Osobnost

Cíl: přiměřeně k věku vyzrát v osobnost, zdravý životní styl.

Studentka: učí se porozumět sama sobě, poznává svůj temperament; objevuje a rozvíjí své dary, rozvíjí zdravou sebeúctu a sebedůvěru; učí se posuzovat sama sebe; rozpoznává motivace ve vlastním životě, projevy a užitečnost vůle; rozvíjí svou zodpovědnost a samostatnost; vědomě pracuje se svými emocemi, zvládá vlastní agresivitu, zvládá trému, překonává své nežádoucí sklony; učí se asertivnímu chování; osvojuje si zdravý životní styl; zvládá hygienické návyky; ovládá pravidla etikety; rozhoduje se.

Vychovatelka: stojí při studentce; napomáhá studentce odhalovat slabé a silné stránky; pozitivně ji motivuje k sebepoznání, k sebereflexi a tvořivé sebekritice či ohodnocení; vede ji k samostatnosti a zároveň jí dává zázemí; ukazuje možnosti práce s emocemi; pomáhá při upevňování vůle; povzbuzuje k zdravému životnímu stylu – vede k poznání zásad a jejich uplatňování ve vlastním životě.

Hodnocení: průběžné osobní rozhovory studentky s vychovatelkou; každodenní kontrola úklidu na pokojích a pořádku v osobních věcech; večerní poohlédnutí se za dnem – studentka; výchovná opatření vedoucí k motivaci nebo uvědomění si problému (viz Vnitřní řád KDS a Sankční řád KDS).

¹⁹ Slavíková, V.: *Školní vzdělávací program*. Kap.: 4.2.

²⁰ SAINT-EXUPÉRY, A. de: *Citadela*. Vyšehrad, Praha, 2000, ISBN 80-7021-435-X (váz), str. 149.

4.1.1 Sebevzdělávání

Cíl: naučit se „učit se“, vidět věci v souvislostech.

Studentka: rozvíjí pozitivní přístup ke vzdělání; upevňuje nalezený vlastní efektivní styl a režim učení; vyhledává a kriticky hodnotí přijímané informace; prohlubuje nabyté vědomosti a dovednosti, dává je do souvislostí; získává a rozšiřuje svůj všeobecný rozhled; zvládá neúspěch; chápe sebevzdělávání jako celoživotní proces.

Vychovatelka: povzbuzuje studentku k hledání vlastního stylu učení; vede k samostatnosti při rozvržení příprav do školy; podporuje studentky ve vytváření studijního prostředí a vzájemné ohleduplnosti, pomoci; je k dispozici při vyhledávání informací, pomoc při učení, doučování či zprostředkování doučování; pomáhá zvládnout neúspěch či „neusnout na vavřínech“ při úspěchu; je v kontaktu s rodiči, se souhlasem rodičů spolupracuje se školou; zprostředkovává a nabízí kvalitní workshopové setkání v rámci profilů ŠVP.

Hodnocení: komunikace s třídním učitelem; příležitostná komunikace s rodiči nebo zákonnými zástupci; průběžné osobní rozhovory studentky s vychovatelkou; porovnání dosažených výsledků s vynaloženým úsilím a schopnostmi studentky; využívání studijní doby.

4.1.1 Volný čas

Cíl: umění rozhodnout se, vybrat si konkrétní smysluplnou činnost.

Studentka: prožívá volný čas aktivně a tvořivě; využívá ho k vlastnímu rozvíjení, aktivnímu odpočinku; zvládá si ho plánovat i nechává prostor spontaneitě; dokáže si určit priority volného času; odolává sociálně patologickým činnostem, zvládá říci NE; čelí nudě a lenošení; využívá nabízených možností; dává návrhy k činnostem; rozšiřuje či rozvíjí své dary, zájmy, schopnosti, učí se zodpovědnosti.

Vychovatelka: podporuje aktivní prožívání volného času; prožívá volný čas z části se studentkami; naslouchá jednotlivým studentkám; vytváří příležitosti k aktivnímu odpočinku, je-li třeba i k odpočinku pasivnímu.

Hodnocení: pololetní ohlédnutí se, co studentka vytvořila; průběžné osobní rozhovory studentky s vychovatelkou; zamyšlení se nad přínosem zvoleného profilu; dotazník; aktualizovaná volnočasová nabídka.

²⁰ SAINT-EXUPÉRY, A. de: *Citadela*. Vyšehrad, Praha, 2000, ISBN 80-7021-435-X (váz), str. 149.

4.2 Kompetence ke zrání ve vztahu k druhým

4.2.1 Komunikace

Cíl: poznání a osvojení si zásad respektující komunikace.

Studentka: rozlišuje projevy respektující a nerespektující komunikace; vytváří si a zkouší vyjádřit vlastní názor; učí se sbírat informace a vyznat se v nich, rozumí jim a správně je interpretuje; vyjadřuje se kultivovaně, jasně a zřetelně; osvojuje si neverbální komunikaci a řeč těla; zvládá se prezentovat a vystupovat na veřejnosti.

Vychovatelka: dává příklad respektující komunikace; vede studentku k utváření vlastního názoru, přemýšlení o podstatě věcí, k výběru a vyhodnocování informací.

Hodnocení: průběžné osobní rozhovory studentky s vychovatelkou; reflexe na pedagogických poradách; reflexe nad komunikací v zátěžové situaci.

4.2.2 Sociální

Cíl: Schopnost vytvářet společenství.

Studentka: je schopna se adaptovat na nové podmínky; respektuje pravidla společenství; respektuje spolubydlící, navazuje a udržuje přátelství; přispívá k utváření dobrých mezilidských vztahů; obohacuje společenství svými dary (v rámci Adventní akademie nebo Ovotečky, Minigalerie Bílá na Černé, pomoci při přípravě do školy ostatním studentkám apod); přispívá k dobré atmosféře; podílí se na společné činnosti; nese odpovědnost za svoji práci; váží si práce druhých.

Vychovatelka: podporuje studentku při adaptaci na měnící se prostředí a podmínky; vytváří příležitosti pro spolupráci; dává studentkám přiměřenou odpovědnost a úkoly.

Hodnocení: diskuse při/po společně prožitých činnostech; příležitostně reflexe spolubydlících vnitřní atmosféry jejich pokoje; průběžné osobní rozhovory studentky s vychovatelkou; reflexe na pedagogických poradách.

4.2.3 Řešení problémů

Cíl: zvládnutí problému jako procesu.

Studentka: učí se vnímat problémovou situaci; své tvrzení podkládá důkazy; analyzuje problém, srovnává, utřídí, je schopna abstrakce, konkretizace; učí se problém jasně pojmenovat, vidět jádro problému; hledá a navrhuje postupy k řešení, rozhodne se pro nejlepší řešení; osvědčené postupy znovu uplatňuje; je otevřena k novým způsobům řešení.

Vychovatelka: nechává prostor studentce k nahlížení na problém a jeho řešení; stojí nablízku; je-li třeba, řeší problém společně se studentkou; učí studentku základním myšlenkovým postupům.

Hodnocení: reflexe na pedagogických poradách; reflexe nad komunikací v zátěžové situaci; konkrétní vyjádření studentek v anketě k provozu a dění v KDS; možnost vyjádření se k dění a provozu v KDS přes Schránku důvěry; komunikace s patrovými zástupci; Pozvání na čaj - otevřené setkání s vedením KDS.

4.3 Kompetence ke zrání ve vztahu k hodnotám

4.3.1 Občanské a pracovní

Cíl: naučit se pravdivému přístupu k životu.

Studentka: učí se odpovědnému přístupu k úkolům a povinnostem; vnímá a hájí práva svá i práva druhých; aktivně se zapojuje do občanského života svého okolí; angažuje se ve prospěch druhých; respektuje roli autority; zkouší se postavit do vedoucí role.

Vychovatelka: vede studentku ke spoluvytváření a následně k dodržování pravidel; spravedlivě hodnotí; objasňuje význam řádu pro život ve společenství; vytváří podmínky pro „domácí politiku“; zprostředkovává a nabízí kvalitní workshopové setkání v rámci profilů ŠVP.

Hodnocení: pololetní ohlédnutí se, zda vytvořená pravidla odpovídají realitě; průběžné osobní rozhovory studentky s vychovatelkou; každodenní kontrola úklidu na pokojích a pořádku v osobních věcech; týdenní kontrola patrové služby; připomínky domovní rady nebo celodomovního fóra.

4.3.2 Kulturní

Cíl: kultivovat a rozvíjet duševní rozměr člověka a cit pro krásu prostředí.

Studentka: respektuje a chrání kulturní dědictví; vnímá, přijímá, vytváří a rozvíjí kulturní, etické a sociální hodnoty; vytváří si vztah k přírodě a k životnímu prostředí; rozvíjí svoje estetické citění; chápe základní ekologické souvislosti; třídí odpad ve svém nejbližším okolí (pokoj).

Vychovatelka: pomáhá skrze kulturu vnímat krásu kolem nás; podporuje tvořivé studentky; společně se studentkami vyhledává kvalitní představení, vystoupení či výstavy.

Hodnocení: společná diskuse o shlédnuté výstavě, představení; pololetní ohlédnutí se, zda byl kulturní výběr dostatečný, kvalitní, navštěvovaný; reflexe, zda opravdu třídíme odpad, šetříme energiemi.

4.3.3 Duchovní

Cíl: ukázat na duchovní rozměr každého člověka a rozvíjet jej.

Studentka: respektuje názory a postoje druhých; učí se uznání vlastního úspěchu i nedostatku; přijímá zdravou kritiku i pochvalu; přijímá omluvu a sama je jí schopna; ve vlastním životě uskutečňuje „fair play“.

Vychovatelka: vytváří přátelskou atmosféru založenou na dialogu, otevřenosti a vzájemné důvěře; za studentky se modlí; dává jim nahlédnout na vnitřní život člověka; svým příkladem vede k zamyšlení se nad smyslem svého života, ke chvílím ztišení s Bohem, k modlitbě.

Hodnocení: průběžné osobní rozhovory studentky s vychovatelkou nebo spirituálem; osobní modlitba.

5. Prostředky

5.1 Metody²¹

„Nevyhledej člověka na jeho povrchu, ale až v sedmém patře jeho duše a jeho srdce a ducha. Když se budete navzájem hledat ve svých nejnižších hnutích, zbytečně jen prolijete krev.“²²

Vychovatel přistupuje ke svěřenému mladému člověku v lásce a **vloženou důvěrou** připravuje optimální prostor pro výchovu. Důvěra k mladému člověku předpokládá nejen kladný vztah ke studentkám, ale i zájem o ně, snahu o pochopení jejich radostí a těžkostí, umění se společně radovat, ale i „plakat“ apod. Proto je práce vychovatele soustředěna na **osobní a pružný přístup k jednotlivci**.

Možnosti k setkávání a vytváření vztahů jsou rozhovory na pokojích při obchůzkách, na vychovatelně osobně nebo ve skupinách při nejrůznějších činnostech, hrách či pouze při čaji. Dalším prostorem je komunikace v rámci jednotlivých kroužků, které vychovatelky vedou, vhodná je neformální setkávání v rámci Čajovny KDS nebo potkávání se na jednotlivých úsecích domu – knihovna, TV koutek, kuchyňky na patrech apod.

Vztahy studentek a vychovatelů jsou postaveny na otevřenosti, bezpečném prostředí v důvěře a spolupráci. „Základním postojem vztahu je uznání druhého, jeho jinakostí, mentalita pokory. Odpuštění je principem, na němž je založena vzájemná úcta a láska. Člověk je schopen vytvářet kvalitní vztahy, pokud je sám celistvou osobností. Váží si sebe, uznává dary, které má, děkuje za ně a rozvíjí je ve službě druhým. (...) S přáteli nás pojí důvěra, která je podmínkou k otevřenosti a upřímnosti sdílení...“²³

„Spravedlnost je podle mne v tom,“ řekl otec, „vážit si člověka kvůli pokladu, který v sobě opatruje. Tak jako si vážím sám sebe. Neboť i v tom druhém se odráží stejné světlo. Třeba v něm bylo sebemíň patrné. Spravedlnost, to znamená chápat člověka jako prostředek a jako cestu. Má láska spočívá v tom, že mu pomáhám, aby se sám v sobě zrodil.“²⁴

Hlavní výchovnou metodou je **respektující komunikace²⁵**, které se navzájem učí studentky i vychovatelé.

Respektující komunikace vychází z **partnerského přístupu**, který:

- Je založen na rovnocennosti a na respektování důstojnosti dítěte.
- Je podložen výchovou demokratického stylu, který nevylučuje vymezování hranic. (Naopak bez vymezení jasných a pevných hranic ztrácejí děti pocit bezpečí, což u nich způsobuje nejistotu a úzkost, a odpovědí může být agresivní chování.)

²¹ Slavíková, V.: *Školní vzdělávací program*. Kap.: 4.5.1.

²² SAINT-EXUPÉRY, A. de: *Citadela*. Vyšehrad, Praha, 2000. ISBN 80-7021-435-X (váz), str. 81.

²³ Srov. LOKVENCOVÁ, M.: *Evangelizace (závěrečná práce)*. Vlastní náklad, Praha, 2002, str. 24.

²⁴ SAINT-EXUPÉRY, A. de: *Citadela*. Vyšehrad, Praha, 2000, ISBN 80-7021-435-X (váz), str. 34.

²⁵ KOPŘIVA, P. a kol.: *Respektovat a být respektován*. Spirála, Kroměříž, 2007. ISBN 80-901873-7-4. srov. str. 9-18.

Partnerský přístup k dětem znamená chovat se k nim jako k dospělým, kterých si vážíme nebo které alespoň respektujeme. Partnerský přístup dospělých k dětem je nejen možný, ale i nutný proto, aby z dětí vyrostli kompetentní a zodpovědní lidé, schopní řešit problémy současného světa.

Respektující komunikace znamená:

- Chovat se k dětem tak, aby to nezraňovalo jejich lidskou důstojnost (základním vodítkem přitom je nedovolit si k nim nic, co nechceme, aby si ony dovolily k nám).
- Přijmout fakt, že se mohou lišit, aniž by byly lepší nebo horší než my.

Respektující komunikace zprostředkovává morálku opřenu o zvnitřněné hodnoty, podle níž budou děti zvažovat své chování i tehdy, když na blízku nebude žádná „kontrola“.²⁶

Respektujícím chováním k dětem plníme dva nesmírně důležité výchovné úkoly:

- Přispíváme k rozvíjení a uspokojování jejich potřeby sebeúcty (vážit si sám sebe, přijímat se jako hodnotná lidská bytost).
- Ukazujeme jim, jak vlastně má vypadat správné chování – to chování, které od nich vyžadujeme.
- Bráníme se používání trestů, využíváme volby výchovného opatření jako přirozeného důsledku, který je následkem nežádoucího chování.

5.2 Formy²⁷

„Slyším, jak hlupák říká: „...Ty zbytečné zdi je třeba zbourat a zrušit ty strmé schody, po kterých se tak špatně chodí. Pak bude člověk volný.“ A já mu odpovím: „Potom se lidé promění v dobytek na trhu a ze strachu, aby se nenudili, začnou si vymýšlet stupidní hry, jež budou zase podléhat pravidlům, ale ta pravidla budou postrádat velikost... Podobně by byl člověk ztracen v týdnu, který by neměl dny, anebo v roce, který by neměl svátky, který by neměl tvář.“²⁸

„Bylo by lépe, kdybys přicházel vždycky ve stejnou hodinu. (...) Je třeba zachovávat řád.“²⁹ Je důležité mít stanoveny hranice **pravidelného denního řádu** a zároveň vytvořit prostor pro individuální zvláštnosti.

Podstatné společné režimové časy:

- snídaně;
- úklid - odchod do školy - bodování úklidu;
- oběd;
- odpolední program – volný čas (kontakt s vychovatelkou - domluva na programu: studium, rekreace, odpočinek);

²⁶ KOPŘIVA, P. a kol.: *Respektovat a být respektován*. Spirála, Kroměříž, 2007. ISBN 80-901873-7-4. srov. str. 5.

²⁷ Srov.: Slavíková, V.: *Školní vzdělávací program*. Kap.: 4.5.2.

²⁸ SAINT-EXUPÉRY, A. de: *Citadela*. Vyšehrad, Praha, 2000. ISBN 80-7021-435-X (váz), str. 18

²⁹ SAINT-EXUPÉRY, A. de: *Malý princ*. Albatros, Praha, 1977, str. 77.

- večeře;
- studijní klid a závazná studijní doba podle studovaného ročníku;
- noční klid.

Studentka střední školy naplňuje volný čas studiem nebo odpočinkem:

- studium - samostudium (škola, obor, zájem), opakování, konzultace, příprava materiálů, četba;
- odpočinek - spánek, hygiena, sebeobsluha, úklid, přátelské rozhovory a také vycházka, sport, vlastní aktivity, hry, hudba, TV..., přičemž preferujeme aktivní rekreaci před pasivní.

5.2.1 Studium³⁰

„Vezmu je však a zavřu a budu je trápit studiem, neboť vím, že co je snadné, je právě proto neplodné. A výsledek práce budu měřit podle námahy a potu. Dal jsem proto svolat vychovatele a řekl jim: „Neklamte se. Nesvěřil jsem vám děti člověka, abych později zvažoval množství jejich znalostí, nýbrž proto, abych se mohl radovat z jejich vzestupu.“³¹

Hlavním důvodem, proč děvčata do KDS přichází, je **studium**, které je jejich první a nejdůležitější aktivitou. Konkrétní zodpovědností studentky je tedy pečovat o své studium. Výchovné snahy pedagogů v koncepci KDS proto nesměřují prioritně k nejlepším studijním výsledkům. Vedou k osobní zodpovědnosti studentky jako odpověď i na vloženou důvěru rodičů, kteří je poslali „do světa“ na studia. Zřetelný je ohled na individuální schopnosti studentek a zároveň motivace k překonávání sebe, k uskutečnění ideálu, pro který se studentka rozhodla při výběru své střední školy. Těžištěm zájmu vychovatelů je přirozeně 1. ročník, kde je v první řadě nutné zvládnout přechod k jinému stylu učení se, převážně k samostudiu a práci s literaturou. V dalších ročnících jde o plynulý přesun míry odpovědnosti za své samostudium a k potřebě sebevzdělávání na osobu studentky.

Studijní režim:

- přímá příprava do školy – samostudium, doučování, zkoušení;
- zájem o obor – informační technologie, tvořivost v oboru;
- sebevzdělávání v obecně kulturní rovině – práce s knihami, časopisy, práce na PC, účast na odborných výstavách a kulturních akcích.

• Odpočinek³²

K tomu, aby se studentky mohly kvalitně připravovat a věnovat svému studiu a vzdělávání, potřebují také odpočinek, relaxaci. Odpočinkový režim odpovídá individuálním potřebám studentky. Studentka sama si volí vhodnou formu (spánek, hygiena, sebeobsluha, úklid, přátelské rozhovory). Minimálně však musí respektovat hranice stanovené Vnitřním řádem.

³⁰ Slavíková, V.: *Školní vzdělávací program*. Kap.: 4.5.2.1.

³¹ SAINT-EXUPÉRY, A. de: *Citadela*. Vyšehrad, Praha, 2000. ISBN 80-7021-435-X (váz), str. 87

³² Slavíková, V.: *Školní vzdělávací program*. Kap.: 4.5.2.2 a 4.5.2.3.

„Nemám rád lidi lenivého srdce. Ti, kdo výměnou nic nenabízejí, nemohou se ničím stát. Život jim nedá uzrát. Čas pro ně plyne jako hrst písku a vede je k zmaru.“³³

Naší snahou je usměrňování, zajištění a organizování volného času studentek tak, aby jejich činnosti byly obsahově hodnotné, společensky prospěšné, především by měly mít výrazný kreativní charakter. Podporujeme jakoukoli aktivitu, která se podílí na budování sebevýchovy, služby, hledání pravdivých hodnot. Aktivitu, která vede k uvědomělým vztahům k sobě, druhým, hodnotám. Aktivitu v plnosti, tedy zodpovědnou.

5.2.2 Aktivity³⁴

„Podívaná nic není. Žít můžeš jen z toho, co přetváříš. Ne však z toho, co je do tebe ukládáno jako do skladiště. Kdyby ten člověk mohl vzít bič a šlehat koně a nosit kameny a pomáhat při stavbě chrámu, žil by. Ale jemu je všechno dáváno.“³⁵ „Neboť od člověka samotného nelze nic čekat, pouze od nádherné spolupráce jednoho skrze druhého.“³⁶

Jako školské zařízení nemající na programu výuku, tedy něco, „co se musí“, se můžeme zabývat pouze oblastí osobní volby, zjednodušeně se dá říci volným časem. „Charakteristika volného času v dnešním chápání navazuje na antické Aristotelovo filosofické myšlení, které ho pojímá jako hledání blaženosti, které spočívá v činnostech nevykonávaných k nějakému bezprostřednímu užítku, nýbrž pro ně samé.“³⁷

Samotný jev označovaný jako **volný čas** je chápán jako „opak nutné práce a povinností, doba, kdy si své činnosti můžeme svobodně vybrat, děláme je dobrovolně a rádi.“³⁸ „Volný čas tedy zahrnuje: odpočinek, rekreaci, zábavu, zájmové činnosti, dobrovolné vzdělávání, dobrovolnou společensky prospěšnou činnost aj.“³⁹

Výchovné působení ve volném čase se děje skrze činnosti⁴⁰:

- spontánní (uplatňují se individuálně nebo skupinově podle aktuálního zájmu studentek, vychovatel vystupuje jako rádce, motivující činitel);
- příležitostné (zahrnují organizované, jednorázové i cyklické, rekreační, oddechové nebo vzdělávací aktivity, jsou řízeny vychovatelem a současně umožňují a podněcují spoluúčast studentek);
- pravidelné (uskutečňují se v pravidelných intervalech, cílem je osvojit si vědomosti a dovednosti, prohloubit kladný vztah k předmětu zájmu).

³³ SAINT-EXUPÉRY, A. de: *Citadela*. Vyšehrad, Praha, 2000. ISBN 80-7021-435-X (váz), str. 28.

³⁴ Slavíková, V.: *Školní vzdělávací program*. Kap.: 4.5.3.

³⁵ SAINT-EXUPÉRY, A. de: *Citadela*. Vyšehrad, Praha, 2000. ISBN 80-7021-435-X (váz), str. 71.

³⁶ SAINT-EXUPÉRY, A. de: *Citadela*. Vyšehrad, Praha, 2000. ISBN 80-7021-435-X (váz), str. 80.

³⁷ Srov. LOKVENCOVÁ, M.: *Evangelizace (závěrečná práce)*, vlastní náklad, Praha, 2002, str. 26.

³⁸ PÁVKOVÁ, J. a kol.: *Pedagogika volného času*. Portál, Praha, 1999. ISBN 80-7178-295-5, str. 15.

³⁹ PRŮCHA, J.: *Přehled pedagogiky*. Portál, Praha, 2000. ISBN 80-7178-399-4, str. 94.

⁴⁰ HOFBAUER, B.: *Děti, mládež a volný čas*. Portál, Praha, 2004. ISBN 80-7178-927-5, srov. str. 21.

Náš výchovně vzdělávací program stojí „ve finále“ především na **povinně volitelných volnočasových profilech** – prostředcích naší výchovné koncepce⁴¹. Podle svého rozhodnutí si studentky volí jednu z nabízených profilačních rovin. Každá rovina nabízí ještě několik variant volby – několik konkrétních kroužků, aktivit, které se vyhláší na začátku školního roku podle možností pedagogických pracovníků.

V kroužcích nejde o odbornost a maximální profesionalitu, ale o vytváření přátelského prostředí, vytváření prostoru pro vlastní tvořivost studentek. Cílem je vyzkoušet si různé aktivity, zakusit, jakým způsobem je možné se zapojit, jak jinak jednotlivé úkoly uchopit. Je důležité se podílet na společném tvoření a při tom také něco vytvořit a zároveň zažívat svobodnou seberealizaci. Studentky samy by si měly říct, co konkrétně chtějí, pracovat se vzniklými problémy, řešit všední i nevšední situace... Učí se chápat, jak trávit volný čas, aby byl pro ně prospěšný, rozvíjel a kultivoval jejich zájmy a přinášel jim pocit uspokojení a seberealizace.⁴²

V jednotlivých profilačních rovinách si mohou vybírat z činností a kroužků, které jsou nabízeny vždy aktuálně na daný školní rok – viz příloha Časově tematický plán ŠVP. Nabízené profilační roviny:

- duchovní;
- kulturní;
- kreativní;
- sociální;
- sportovní;
- workshopový (nabídka přednášek, debat, workshopů na témata, která studentky zajímají; v nabídce jsou zastoupena také témata týkající se také prevence nežádoucích jevů);
- externí (vychází vstříc studentkám s cíleným odborným zájmem jako např. figurální kresba, atletický oddíl, ZUŠ, ... Studentky mají možnost volby svých vlastních kroužků mimo KDS);
- multiprofil (vychází vstříc výběrem kroužků napříč profily tak, aby děvčata naplnila svůj volný čas co nejvíce na míru, mohou kombinovat podmínky jednotlivých kroužků a individuálně se domluvit na jejich realizaci).

⁴¹ Viz SLAVÍKOVÁ, V.: *Výchovná koncepce KDS* (závěrečná práce ČŽV FF UK). Vlastní náklad, Praha, 2002.

⁴² Srov. PRŮCHA, J.: *Přehled pedagogiky*. Portál, Praha, 2000. ISBN 80-7178-399-4. str. 94.

6. Hodnocení

„Tvořit, to může znamenat i jeden nepovedený krok v tanci. I určitou nezdařenou ránu dlátem do kamene. Není příliš důležité, s jakým osudem se ten či onen pohyb setká. Tobě, ty slepý, krátkozraký, se taková námaha zdá neplodná, ale podstup. Zahleď se z větší dálky na pohyb v této městské čtvrti. A uvidíš pouze velikou horoucnost a zlatistý prach práce. (...) Dílo se rodí stejně tak z pohybů, které selhaly, jako z těch, které se podařily. (...) Jak už jsem říkal. Jeden selže a druhý uspěje, ty si však nelam hlavu nad těmi rozdíly. Plodná je pouze ona veliká spolupráce jednoho skrze druhého.“⁴³

6.1 Vnější hodnocení

Vnější hodnocení provádí Česká školní inspekce, zřizovatel a další kontrolní orgány. Důležitá je také zpětná vazba, připomínky a náměty od rodičů ubytovaných studentek a třídních učitelů.

6.2 Autoevaluace (sebehodnocení)

Základními oblastmi evaluace je hodnocení pedagogů, hodnocení provozu a zázemí, hodnocení činnosti, dále pak hodnocení studentek a výchovného procesu, které je obsaženo již v kapitole o klíčových kompetencích. Děje se tak formou výchovného deníku, osobních dotazníků, autoevaluace pedagogických pracovníků na konci školního roku. Pravidelně několikrát za rok probíhá pedoagigcká rada zaměřená pouze na hodnocení jednotlivých studentek, a to jak dosažené výsledky vzdělávací, tak chování a její projevy se v KDS.

6.2.1 Hodnocení pedagogů

- Jaké je odborné, specializační a věkové složení vychovatelek?
- Jak probíhá další vzdělávání pedagogických pracovníků?
- Jak je využívána odbornost vychovatelek?
- Jakými metodami pracuje vychovatelka se svěřenými studentkami?

6.2.2 Hodnocení provozu a zázemí

- Jaká je vybavenost pokojů? Je prostředí KDS dostatečně podnětné, estetické?
- Jak vypadá zázemí pro nabízené zájmové činnosti, spontánní aktivity?
- Jaký je stav knihovny, jaká se odebírají periodika pro studentky?
- Jaké je vybavení didaktickou a výpočetní technikou?
- V jakém stavu, za jakých podmínek jsou k dispozici kuchyňky?
- Jaká je spokojenost s místní kuchyní? Splňujeme požadavky spotřebního koše?
- Jakým způsobem mohou studentky ovlivňovat chod KDS?

⁴³ Srov. SAINT-EXUPÉRY, A. de: *Citadela*. Vyšehrad, Praha, 2000. ISBN 80-7021-435-X (váz), str. 38-39 in Slavíková, V.: *Školní vzdělávací program*. Kap.: 5.

6.2.3 Hodnocení činnosti

- Jak provádí vychovatelé na konci každého společného dění zhodnocení?
- Jak probíhá hodnocení povinně volitelných profilů ŠVP?
- Jsou nabízené profily, kroužky a aktivity v souladu s poptávkou, v určité kvalitě?
- Jak probíhá výběr aktivit, činností, jsou do procesu výběru přímo zapojovány studentky?
- Jaké jsou připomínky studentek k životu v KDS?

6.3 Metody a nástroje hodnocení

K autoevaluaci používáme tato konkrétní setkání, tyto konkrétní prostředky:

- týdenní reflexe na pedagogických poradách;
- denní reflexe ve Výchovném deníku;
- denní bodování úklidu;
- průběžné osobní rozhovory studentky s vychovatelkou;
- předávání informací v Denním hlášení;
- setkání domovní rady či celodomovního fóra;
- patrové schůzky;
- názorový průzkum: anketa (otevřené otázky) a dotazník (uzavřené otázky);
- „Vánoční večeře“ a „Ovoteka“ – společné ohlédnutí za celým školním rokem, předávání ocenění;
- SWOT analýza pro studenty i zaměstnance (vyjmenovat 3 silné/slabé stránky KDS, 3 možnosti ke zlepšení, 3 možná ohrožení);
- Pozvání na čaj – setkání s vedením KDS, možnost libovolných dotazů/připomínek ze všech oblastí života i provozu domova;
- sebereflexe pedagogických pracovníků v pololetí a na konci školního roku;
- zaměstnanecké setkání;
- hospitace ředitele;
- prostor pro další metody hodnocení – nápady z řad studentek, zaměstnanců, rodičů.

6.4 Výsledky hodnocení

Exupéry píše o podstoupení a o rození díla z podařených i nepodařených pohybů, píše o plodnosti spolupráce jednoho skrze druhého. Chceme díky všem pohybům nechat vyrůst plodům našeho díla, chceme dojít cílům našeho úsilí. Díky zpětné reflexi můžeme kráčet vpřed bez zbytečného bloudění a hledání.

Výsledky hodnocení se pak konkrétně projeví:

- v aktualizaci Manuálu ŠVP, tedy volnočasové nabídce;
- v novelizaci ŠVP;
- v aktualizaci interních provozně organizačních dokumentů KDS (např.: Vnitřní řád, aj.).

Závěr

Jednou ze známek života je proměna. Onen přerod „housenky v motýla“ potřebuje také svůj klid, stálost, stabilní prostředí. Studentkám KDS je toto zázemí poskytováno např. pravidelným režimem, pravidelným stykem se svojí vychovatelkou, společenstvím v domově.

Na druhou stranu tato vnitřní proměna, toto utváření osobnosti se neděje pouze samo sebou. V podmínkách daných naším domovem mládeže, v rámci rozvíjení klíčových kompetencí se v jednotlivých profilech nabízí konkrétní podněty k tomuto rozvoji osobnosti, což je následně umocněno buď individuálním rozhovorem studentky s vychovatelkou, nebo společnou diskusí.

„Nezáleží na tom, aby ses vyrovnal tomu nebo onomu člověku, ale jde o to, aby ses jednou stal samým sebou.“⁴⁴

⁴⁴ <http://citaty.net/autori/otto-frantisek-babler/>

Seznam literatury

Monografie

AMBROS, P.: *Perspektivy a východiska pastorační činnosti církve, modlitba a evangelizace.*

(studijní texty centra Aletti). Velehrad, 2000. ISBN 80-86045-49-8.

SAINT-EXUPÉRY, A. de: *Citadela*. Vyšehrad, Praha, 2000. ISBN 80-7021-435-X

(váz). SAINT-EXUPÉRY, A. de: *Malý princ*. Albatros, Praha, 1977.

HOFBAUER, B.: *Děti, mládež a volný čas*. Portál, Praha, 2004. ISBN 80-7178-927-5.

HŘEBAČKOVÁ OP, H.: *Stručný nástin působení sester dominikánek ve školství* (závěrečná práce PedF UP). Vlastní náklad, Olomouc, 1993.

LOKVENCOVÁ, M.: *Evangelizace* (závěrečná práce). Vlastní náklad, Praha, 2002.

PÁVKOVÁ, J. a kol.: *Pedagogika volného času*. Portál, Praha, 1999. ISBN 80-7178-295-

5. PRŮCHA, J.: *Přehled pedagogiky*. Portál, Praha, 2000. ISBN 80-7178-399-4.

SLAVÍKOVÁ, V.: *Školní vzdělávací program (rozpracovaná, nedokončená verze)*. Vlastní náklad, Praha, 2009.

SLAVÍKOVÁ, V.: *Výchovná koncepce KDS* (závěrečná práce ČŽV FF UK). Vlastní náklad, Praha, 2002.

Elektronické zdroje

<http://citaty.net/autori/otto-frantisek-babler/>

Zákonné normy

Zákon č. 561/2004 Sb. *o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon)*.

Zákon č. 563/2004 Sb. *o pedagogických pracovnících*.

Zákon č. 564/1990 Sb. *o státní správě a samosprávě ve školství*.

Zákon č. 3/2002 Sb. *o svobodě náboženského vyznání a postavení církví a náboženských společností*.

Seznam příloh

Školní vzdělávací program – Časově tematický plán. (aktualizovaný na daný školní rok)